

elajografično proučavanje, ili još bolje sastavljenje *dalmatinske elajografije* imalo bi se povjeriti osobi vještoj u predmetu, koja bi se pri tome mogla valjda poslužiti atlasom, koji će doskora obielodaniti Poljodjelski Zavod i Pokušajna Štacija u Poreču. Ovaj atlas sadržava slike na akvarel sa shodnim primjedbama o sinonimama, književnosti, razprostranjenju, uzrastu i obliku, o botaničnim karakterima, prilagodjenju, običajima, svojstvu ulja i povjestne crtice za razjašnjenje ne manje od trideset vrsta maslina, koje se goje u Istriji, a od kojih bez sumnje mnoge će biti razprostranjene po Dalmaciji.

Uvesti i rasprostraniti u zemlji vrste maslinâ toskanske, puljske, francuske i u obće inozemske, makar vrlo razglashene, mislim da za sad nije shodno dok se ne prouče domaće vrste, koje još dobro ne poznamo i koje se možda mogu takmiti sa najboljim s dvora, koje bi se valjda i teško prilagodile našim klimatičnim i zemljišnim prilikama. Hoteći uvadjati nove vrste biljaka u obće, valja postupati razborito, radi česa valjat će se najviše pobrinuti za dobavljanje pi tomaka za navrćanje maslinskih biljaka naročito kod naumljene poljodjelske škole, koja će u ostalom imati zadaću, da preduzmi ozbiljna proučavanja o poboljšanju gojidbe maslina i pravljenja ulja.

Isto tako osnivanje rasadnika dobavljajući s dvora sjemenje ili pomnožavajući na koji mu drago način naše vrste maslina, cijenim barem za sad, da ne bi bilo niti shodno niti potrebno, a to toliko s razlogâ prije navedenih, koliko s toga, što kod nas ima svuda, a osobito na otoku Lastovu i na Pelješcu divljih maslina u velikoj množini, koje su dapače do nedavno u velike izvažali u Pulje i koje mogu liepo služiti kao plemenike.

Koliko sam mogao doznati iz iscrpljenih obaviesti, maslina, osobito u njekim predjelima, ima mnogobrojnu četu neprijatelja, naročito medju kucima, izmedju kojih se, sa velikih šteta što počinja, odvaja dobro poznata maslinska mušica (*musca oleae*). Pošto ljetina maslina može biti uništena od toliko neprijateljskih uzroka, to, hoće li da se dostigne postavljena svrha, biva bolja i stalnija produkcija, bilo bi dobro dati se, u koliko se to nije već učinilo, na točno učenje ovih uzroka, pronaći im liek, te kad bi se pokazalo, da je za uspješno utamanjenje kakvoga kukca ili kakve gljive, nužno zajedničko, složno, istodobno djeleovanje svih gojitelja maslina nekog stanovitog predjela, ne bih ni najmanje promišljao preporučiti stvarjenje prisilnog zakona, predpostavivši uvijek potrebite teoristično-praktične pouke vrhu sredstava, koja se imaju upotrebiti u borbi proti pojedinim neprijateljima, tako da se gojitelji maslina uglave o njihovoj shodnosti i da rade sa potrebitim uvjerenjem.